නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

ලොකනීති

1. පණ්ඩිතකණ්ඩො

1. ලොකනීතිං පවක්ඛාමි,
නානාසත්ථසමුද්ධටං;
මාගධෙනෙව සඞ්ඛෙපං,
වන්දිත්වා රතනත්තයං.

2. නීතිලොකෙ පුරිසස්ස සාරො,
මාතා පිතා ආචරියොව මිත්තො;
තස්මා හි නීතිං පුරිසො විජඤ්ඤා,
ඤාණී මහා හොති බහුස්සුතොව.

3. අලසස්ස කුතො සිප්පං,
අසිප්පස්ස කුතො ධනං;
අධනස්ස කුතො මිත්තං,
අමිත්තස්ස කුතො සුඛං;
අසුඛස්ස කුතො පුඤ්ඤං,
අපුඤ්ඤස්ස කුතො වරං.

4. සිප්පා සමං ධනං නත්ථි,
සිප්පං චොරා නගණ්හරෙ;
ඉධ ලොකෙ සිප්පං මිත්තං,
පරලොකෙ සුඛාවහං.

5. අප්පකං නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය,
චිත්තෙ සුතං නිධාපයෙ;
වම්මිකොදකබින්දූව,
චිරෙන පරිපූරති.

6. ඛුද්දොති නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය,
විජ්ජං වා සිප්පමෙව වා;
එකම්පි පරියොදාතං,
ජීවිතකප්පකාරණං.

7. සෙලෙ සෙලෙ න මාණිකං,
ගජෙ ගජෙ න මුත්තිකං;
වනෙ වනෙ න චන්දනං,
ඨානෙ ඨානෙ න පණ්ඩිතං.

8. පණ්ඩිතො සුතසම්පන්නො,
යත්ථ අත්ථීති චෙ සුතො;
මහුස්සාහෙන තං ඨානං,
ගන්තබ්බංව සුතෙසිනා.

9. සිනෙ සිප්පං සිනෙ ධනං,
සිනෙ පබ්බතමාරුහං;
සිනෙ කාමස්ස කොධස්ස,
ඉමෙ පඤ්ච සිනෙ සිනෙ.

10. සුති සම්මුති සඞ්ඛ්‍යාච,
යොගා නීති විසෙසකා;
ගන්ධබ්බා ගණිකා චෙව,
ධනු බෙදා ච පූරණා.

11. තිකිච්ඡා ඉතිහාසා ච,
ජොති මායා ච ඡන්දති;
කෙතු මන්තා ච සද්දා ච,

සිප්පාට්ඨාරසකා ඉමෙ.

12. අපුට්ඨො පණ්ඩිතො හෙරී,
පජ්ජුන්නො මෙ හොති පුච්ඡිතො;
බාලො පුට්ඨො අපුට්ඨොපි,
බහුම්පි භණතෙ සදා.

13. පොත්ථකෙසු ච යං සිප්පං,
පරහත්ථෙසු යං ධනං;
යථාකිච්චෙ සමුප්පන්නෙ,
න තං සිප්පං න තං ධනං.

14. ජලප්පමාණං කුමුද්දනාලං,
කුලප්පමාණං විනයො පමාණං;
බ්‍යත්තිප්පමාණං කථිතවාක්‍යං,
පඨවියා පමාණං තිණ මිලාතං.

15. අප්පස්සුතො සුතං අප්පං,
බහුං මඤ්ඤති මානවා;
සින්ධුදකං අපස්සන්තො,
කූපෙ තොයංව මණ්ඩුකො.

16. පඨමං පරාජයෙ සිප්පං,
දුතියං පරාජයෙ ධනං;
තතියං පරාජයෙ ධම්මං,
චතුත්ථං කිං කරිස්සති.

17. බ්‍යත්ත පුත්‍ර කිමලසො,
අබ්‍යත්තො භාරහාරකො;
බ්‍යත්තකො පූජිතො ලොකෙ,
බ්‍යත්ත පුත්‍ර දිනෙ දිනෙ.

18. මාතා වෙරී පිතා සත්‍රු,
කෙන බාලෙ න සික්ඛිතා;
සභාමජ්ඣෙ න සොභන්ති,
හංසමජ්ඣෙ බකොයථා.

19. කණ්ටකං ගිරි කො තික්ඛති,
කො අඤ්ජනං මිගක්ඛිකං;
උප්පථං පල්ලලෙ කො සුගන්ධං,
කුල-පුත්ත-රූපො කො පවත්තති;
සාමං-භාවො.

20. න රසං අකොතම්බුලං,
අධනස්ස, ලඞකතම්පි;
අලොනකන්තු බ්‍යඤ්ජනං,
බ්‍යාකරණං අසිප්පස්ස.

21. සුස්සූසා සුතසම්පන්නො,
සුතාපඤ්ඤාය පවඩ්ඪති;
පඤ්ඤාය අත්ථං ජානාති,
ඤාතො අත්ථො සුඛාවහො.

22. භොජනං මෙථුනං නිද්දා,
ගොණෙ පොසෙපි විජ්ජති;
විජ්ජා විසෙසො පොසස්ස,
තං හීනො ගොසමො භවෙ.

23. නත්ථි විජ්ජාසමංමිත්තං,
නච බ්‍යාධිසමො රිපු;
නච අත්තසමං පෙමං,
නච කම්මසමං බලං.

24. හංසො මජ්ඣෙ න කාකානං,

සීහො ගුන්නං න සොභතෙ;
ගද්‍රභමජ්ඣෙ තුරඞ්ගො,
බාලමජ්ඣෙ ච පණ්ඩිතො.

25. යාවජීවම්පි චෙ බාලො,
පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
න සො ධම්මං විජානාති,
දබ්බි සූපරසං යථා.

26. මුහුත්තමපි චෙ විඤ්ඤූ,
පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
ඛිප්පං ධම්මං විජානාති,
ජිව්හා සූපරසං යථා.

27. විනා සත්ථං න ගච්ඡෙය්‍ය,
සූරො සඞ්ගාමභූමියං;
පණ්ඩිත්වාද්ධගු වාණිජො,
විදෙසගමනො තථා.

28. ධනනාසං මනොතාපං,
සරෙ දුච්චරිතානි ච;
වඤ්චනඤ්ච අවමානං,
පණ්ඩිතො න පකාසයෙ.

29. පත්තානුරූපකං වාක්‍යං,
සභාවරූපකං පියං;
අත්තානුරූපකං කොධං,
යො ජානාති ස පණ්ඩිතො.

30. අ-ධනස්ස රසං ඛාදා,
අ-බලස්ස හථා නරා;
අ-පඤ්ඤස්ස වාක්‍ය-කථා,
උම්මත්තක-සමා ඉමෙ.

31. අනව්හායං ගමයන්තො,
අ-පුච්ඡා බහු-භාසකො;
අත්ත-ගුණං පකාසෙන්තො,
ති-විධං හීන-ලක්ඛණං.

32. අප්ප-රූපො බහුං භාසො,
අප්ප-පඤ්ඤො පකාසිතො;
අප්ප-පූරො ඝටො ඛොභෙ,
අප්ප-ඛීරා ගාවී චථෙ.

33. මණ්ඩූකෙපි උක්‍රෙ සීහෙ,
කාකග්ගහෙ පියෙ පියෙ;
අ-පණ්ඩීපි පණ්ඩී හුත්වා,
ධීරා පුච්ඡෙ වයෙ වයෙ.

34. මණ්ඩූකෙපි උක්‍රෙ සීහෙ,
සූකරෙපි උභෙ දීපෙ;
බිළාරෙ සදිසෙ බ්‍යග්ඝෙ,
සබ්බ ධීරෙ සිප්ප-සමෙ.

35. න තිත්ති රාජා ධනම්හි,
පණ්ඩිතොපි සු-භාසිතෙ;
චක්ඛුංපි පිය-දස්සනෙ,
ජලෙ සාගරො න තිත්ති.

36. රූප-යොබ්බන-සම්පන්නා,
විසාථ-කුථ-සම්භවා;
විජ්ජා-හීනා න සොභන්ති,
නිගන්ධා ඉව කිංසුකා.

37. හීනෙ පුත්තො රාජාමච්චො,
බාල-පුත්තො ච පණ්ඩිතො;
අ-ධනස්ස ධනං බහු,
පුරිසානං න මඤ්ඤථ.

38. යො සිප්ප-ලොභෙන,
බහුං ගණ්හාති තං සිප්පං;
මූගොව සුපිනං පස්සං,
කථෙතුම්පි න උස්සහෙ.

39. භිජ්ජෙතුං කුම්භකාරො,
සොභෙතුං කුම්භ සට්ටති;
න ඛිපිතුං අපායෙසු,
සිස්සානං වුඩ්ඪී-කාරණා.

40. තග්ගරඤ්ච පලාසෙන,
යො නරො උපනය්හති;
පත්තාපි සුරභි වායන්ති,
එවං ධීරූපසෙවනා.

පණ්ඩිතකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

සුජනකණ්ඩො

41. සබ්භිරෙව සමාසෙථ,
සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථවං;
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය,
සෙයො හොති න පාපියො.

42. වජ දුජ්ජන සංසග්ගං,
භජ සාධු සමාගමං;
කර පුඤ්ඤමහොරත්තිං,
සර නිච්චමනිච්චතං.

43. යථා උදුම්බරපක්කා,
බහිරත්තකමෙවච;
අන්තො කිමීහි සම්පුණ්ණා,
එවං දුජ්ජනහද්දයා.

44. යථාපි පනසාපක්කා,
බහි කණ්ඩකමෙව ච;
අන්තො අමතසම්පන්නා,
එවං සුජනහදයා.

45. සුක්ඛොපි චන්දනතරු න ජහාති ගන්ධං,
නාගො ගතො නරමුඛෙ න ජහාති ලීළං;
යන්තාගතො මධුරසං න ජහාති උච්ඡු,
දුක්ඛොපි පණ්ඩිතජනො න ජහාති ධම්මං.

46. සීහො නාම ජිඝච්ඡාපි,
පණ්ණාදීනි න ඛාදති;
සීහො නාම කිසොචාපි,
නාගමංසං න ඛාදති.

47. කුල-ජාතො කුල-පුත්තො,
කුල-වංස-සුරක්ඛතො;
අත්තනා දුක්ඛ-පත්තොපි,
හීන-කම්මං න කාරයෙ.

48. චන්දනං සීතලං ලොකෙ,
තතො චන්දංච සීතලං;
චන්ද-චන්දනසීතම්හා,
සාධු වාක්‍යං සුභාසිතං.

49. උදෙය්‍ය භාණු පච්ඡිමෙ,
මෙරුරාජා නමෙය්‍යපි;
සීතලා නරකග්ගිපි,
පබ්බතග්ගෙ ච උප්පලං.
විකසෙ න විපරීතං,
සාධුවාය්‍යං කුදාචනං.

50. සුඛා රුක්ඛස්ස ඡායාව,
තතො ඤාති මාතා පිතු;
තතො ආචරියො රඤ්ඤො,
තතො බුද්ධස්සනෙකධා.

51. භමරා පුප්ඵමිච්ඡන්ති,
ගුණමිච්ඡන්ති සුජනා;
මක්ඛිකා පූතිමිච්ඡන්ති,
දොසමිච්ඡන්ති දුජ්ජනා.

52. මාතාහීනස්ස දුබ්භාසා,
පිතාහීනස්ස දුක්‍රියා;
උභො මාතා පිතා හීනා,
දුබ්භසාච දුකීරියා.

53. මාතා සෙට්ඨස්ස සුභාසා,
පිතා සෙට්ඨස්ස සුක්‍රියා;
උභො මාතා පිතා සෙට්ඨා,
සුභාසාව සුකීරියා.

54. සඞ්ගාමෙ සූර-මිච්ඡන්ති,
මන්තීසු අකුතූහලං;
පියඤ්ච අන්නපානෙසු,
අත්ථෙ ජාතෙ ච පණ්ඩිතං.

55. සුනඛො සුනඛං දිස්වා,
දන්තං දස්සෙති හිංසිතුං;
දුජ්ජනො සුජනං දිස්වා,
රොසයං හිංසමිච්ඡති.

56. මා ච වෙගෙන කිච්චානි,
කරොසි කාරාපෙසි වා;
සහසා කාරිතං කම්මං,
මන්දො පච්ඡානුතප්පති.

57. කොධං විහිත්වා න කදාචිනසොචෙ,
මක්ඛප්පහානං ඉසයො අවණ්ණයුං;
සබ්බෙස ඵාරුස-වචං ඛමෙථ,
එතං ඛන්තිං උත්තමමාහු සන්තො.

58. දුක්ඛො නිවාසො සම්බාධෙ,
ඨානෙ අසුචිසඞ්කතෙ;
තතො අරිම්හි අප්පියෙ,
තතොපි අකතඤ්ඤුනා.

59. ඔවාදෙය්‍යානුසාසෙය්‍ය,
ගාපකා ච නිවාරයෙ;
සතඤ්හි සො පියො හොති,
අසතං හොති අප්පියො.

60. උත්තමත්තනිවාතෙන,
සූරං භෙදෙන නිජ්ජයෙ;
නීචං අප්පක දානෙන,
වීරියෙන සමං ජයෙ.

61. න විසං විසමිච්චාහු,
ධනං සඞ්ඝස්ස උච්චතෙ;
විසං එකංව හනති,
සබ්බං සඞ්ඝස්ස සන්තකං.

62. ජවනෙ භද්‍රං ජානන්ති,
බලිද්දඤ්ච වාහෙනා;
දුහෙන ධෙනුං ජානන්ති,
භාසමානෙන පණ්ඩිතං.

63. ධනමප්පම්පි සාධූනං,
කූපෙ වාරිව නිස්සයො;
බහුං අපි අසාධූනං,
නව වාරීව අණ්ණවෙ.

64. නජ්ජො පිවන්ති නො ආපං,
රුක්ඛා ඛාදන්ති නො ඵලං;
වස්සන්ති ක්වචි නො මෙඝා,
පරත්ථාය සතං ධනං.

65. අපත්ථෙය්‍යං න පත්ථෙය්‍ය,
අ චින්තෙය්‍යං න චින්තයෙ;
ධම්මමෙව සුචින්තෙය්‍ය,
කාලං මොඝං න අච්චයෙ.

66. අචින්තිතම්පි භවති,
චින්තිතම්පි විනස්සති;
න හි චින්තාමයා භොගා,
ඉත්ථියා පුරිසස්සවා.

67. අසන්තස්ස පියො හොති,
සන්තෙ න කුරුතෙ පියං;
අසතං ධම්මං රොචෙති,
තං පරාභවතො මුඛං.

සුජනකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

4. බාලදුජ්ජනකණ්ඩො

68. අතිප්පියො න කාතබ්බො,
බලො කොතූහලං කරො;
සිරසා වහ්‍යමානොපි,
අඩ්ඪපූරො ඝටො යථා.

69. සප්පො දුට්ඨො බලො දුට්ඨො,
සප්පො දුට්ඨතරො බලො;
මන්තොසධෙහි සො සප්පො,
බලො කෙනුපසම්මති.

70. යො බාලො මඤ්ඤති බාල්‍යං,
පණ්ඩිතො වාපි තෙන සො;
බාලොව පණ්ඩිතමානී,
සො වෙ බාලොති වුච්චති.

71. මධුංව මඤ්ඤතී බාලො,
යාව පාපං න පච්චති;
යදාච පච්චතී පාපං,
අථ දුක්ඛං නිගච්ඡති.

72. න සාධු බලවා බාලො,
සහසා වින්දතෙ ධනං;
කායස්ස භෙදා දුප්පඤ්ඤො,
නිරයං සොපපජ්ජති.

73. සරෙ දුට්ඨො ච මූසිකො ච,
වනෙ දුට්ඨො ච වානරො;
සකුණෙ ච දුට්ඨො කාකො,
නරෙ දුට්ඨොච බ්‍රාහ්මණො.

74. දීඝා ජාගරතො රත්ති,
දීඝං සන්තස්ස යොජනං;
දීඝො බාලාන සංසාරො,
සද්ධම්මං අ-විජානතං.

75. තිල මත්තං පරෙසංච,
අප්ප දොසඤ්ච පස්සති;
නාළිකෙරම්පි සදොසං,
බල-ජාතො න පස්සති.

76. නත්තදොසං පරෙ ජඤ්ඤා,
ජඤ්ඤා දොසං පරස්සතු;
ගුය්හෙ කුම්මො අඞ්ගානි,
පර දොසඤ්ච ලක්ඛයෙ.

77. පණ්ඩිතස්ස පසංසාය,
දණ්ඩො බාලෙන දීයතෙ;
පණ්ඩිතො පණ්ඩිතෙනෙව,
වණ්ණිතොව සුවණ්ණිතො.

78. ලුද්ධං අත්ථෙන ගණ්හෙය්‍ය,
ථද්ධං අඤ්ජලි කම්මුනා;
ඡන්දානුවත්තියා මූළ්හං,
යථාභූතෙන පණ්ඩිතං.

බාලදුජ්ජනකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

4. මිත්තකණ්ඩො

79. හිතකාරො පරො බන්ධු,
බන්ධූපි අහිතො පරො;
අ හිතො දෙහජො බ්‍යාධි,
හිතං අරඤ්ඤමොසධං.

80. පරොක්ඛෙ ගුණ-හන්තාරං,
පච්චක්ඛෙ පියවාදිනං;
වජ්ජෙය්‍ය තාදිසං මිත්තං,
විසකුම්භෙ යථා මධුං.

81. ධනහීනෙ චජෙ මිත්තො,
පුත්තදාරා සහොදරා;
ධනවන්තංව සෙවන්ති,
ධනං ලොකෙ මහා සඛා.

82. ජානෙය්‍ය පෙසෙන භච්චං,
බන්ධුං චාපි භයාගතෙ;
අප්පකාසු තථා මිත්තං,
දාරඤ්ච විභවක්ඛයෙ.

83. සො බන්ධු යො හිතෙ යුත්තො,
පිතරො හොන්ති පොසකො;
තං මිත්තං යත්ථ විස්සාසො,
සා භරියා ච යස්ස නිබ්බුති.

84. න විස්සසෙ අ-විස්සත්තං,
මිත්තඤ්චාපි න විස්සසෙ;
කදාචි කුපිතො මිතො,
සබ්බං දොසං පකාසයෙ.

85. සකිං දුට්ඨඤ්ච යො මිත්තං,
පුන සන්ධිතුමිච්ඡති;
සො මච්චුං උපගණ්හාති,
ගබ්භමස්සතරී යථා.

86. වහෙ අ-මිත්තං බන්ධෙන,
යාව කාලො අනාගතො;
තමෙව ආගතෙ කාලෙ,
සෙලෙ භින්දෙ සටං ඉව.

87. ඉණසෙසො අග්ගිසෙසො,
සත්‍රුසෙසො තථෙව ච;
පුනප්පුනං විවඩ්ඪන්ති,
තස්මා සෙසං න කාරයෙ.

88. පදුමංව මුඛං යස්ස,
වාචා චන්දන සීතලා;
තාදිසං නොපසෙවෙය්‍ය,
හදයෙතු හලාහලං.

89. න සෙවෙ ඵරුසං සාමිං,
නව සෙවෙය්‍ය මච්ඡරිං;
තතො අපග්ගණ්හං සාමිං,
නෙව නිග්ගහිතං තතො.

90. සිඞ්ගී පඤ්ඤාස හත්ථෙන,
වජ්ජෙ සතෙන වාජිනං;
හත්ථිං දන්තිං සහස්සෙන,
දෙස චාගෙන දුජ්ජනං.

91. කුදෙසඤ්ච කුමිත්තඤ්ච,

කුකුලඤ්ච කුබන්ධවං;
කුදාරඤ්ච කුදාසඤ්ච,
දූරතො පරිවජ්ජයෙ.

92. රොගාතුරෙ ච දුබ්භික්ඛෙ,
බ්‍යසනෙ සත්තු විග්ගහෙ;
රාජද්වාරෙ සුසානෙ ච,
යෙ තිට්ඨන්ති සුමිත්තකා.

93. සීතවාචො බහුමිත්තො,
ඵරුසො අප්පමිත්තකො;
උපමං එත්ථ ඤාතබ්බා,
චන්ද-සූරිය-රාජූනං.

මිත්තකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

5. ඉත්ථිකණ්ඩො

94. කොකිලානං සද්දං රූපං,
නාරීරූපං පතිබ්බතා;
විජ්ජා රූපං අ-රූපානං,
ඛමා රූපං තපස්සිනං.

95. ඉත්ථීනඤ්ච ධනං රූපං,
පුරිසානං විජ්ජා ධනං;
භික්ඛූනඤ්ච ධනං සීලං,
රාජානඤ්ච ධනං බලං.

96. තපස්සිනො කිසා සොභා,
ථූලා සොභා චතුප්පදා;
පුරිසා විජ්ජවා සොභා,
ඉත්ථී සොභාස සාමිකා.

97. පඤ්ච රත්‍යා සුගන්ධබ්බා,
සත්ත රත්‍යා ධනුග්ගහා;
එක මාසා සුභරියා,
අඩ්ඪ මාසා සිස්සා මලා.

98. හිං රමති පඬ,
හඬ රමති පොක.
ථී රමති පු,
බු රමති ධං.

99. ජිණ්ණමන්නං පසංසෙය්‍යා,
දාරඤ්ච ගතයොබ්බනං;
රණා පුනාගතා සූරං,
සස්සඤ්ච ගෙහමාගතං.

100. ද්වත්ති-පතිකා නාරී ච,
භික්ඛු ද්වත්ති-විහාරිකො;
ද්වත්ති-පාස-මුත්තො පක්ඛී,
කත-මායා බහූථරං.

101. දුජ්ජනං පහාරාදමෙ,
මිත්තං දමෙ අ-භාණිකා;
ඉත්ථිඤ්ච බ්‍යසනා දමෙ,
රාගිනං අප්ප භොජනා.

102. න රත්ති විනා චන්දිමා,
වීචිං විනා ච අණ්ණවො;
හංසං විනා පොක්ඛරණී,
පතිං කඤ්ඤාච සොභතෙ.

103. පතිනා ජනිතො භොගො,
ඉත්ථියාච සංගොප්පිතො;
පුරිසොච හි පධානො,
ඉත්ථී සුත්තංච සූචියා.

104. සබ්බානදී වඞ්කනදී,
සබ්බෙ කට්ඨමයා වනා;
සබ්බිත්ථියො කරෙ පාපං,
ලභමානෙ නිවාතකෙ.

105. විවාදසීලිං උසූයභාණිනිං,
සම්පස්සතණ්හිං බහුපාකභුත්තිනිං;
අග්ගන්තභුත්තිං පරගෙහවාසිනිං,
නාරිං වජෙ පුත්තසතම්පි පූමා.

106. භුත්තෙසු මණ්ඩෙසු ජනීව කන්තිනී,

ගුය්හෙච ඨානෙ භගිනීව හිරිණී;
කම්මෙසු පත්තෙසු කරොති දාසීව,
භයෙසු මන්තී සයනෙසු රාමයෙ;
රූපීසු සික්ඛී කුපනෙසු ඛන්තිනී,
සා නාරී සෙට්ඨාති වදන්ති පණ්ඩිතා;
කායස්ස භෙදාච දිවෙහවෙයා සා.

107. සාමා මිගක්ඛී තනුමජ්ඣගත්තා,
සූරූ සුකෙසී සමදන්තපන්තී;
ගම්භීරනාභී යුවතී සුසීලී,
හීනෙ කුලෙ ජාතාපි විවාහයා.

108. සරදංරතු-කාලානං,
භරියානං රූපවතී;
ජෙට්ඨො පධානං පුත්තානං,
දිසානං උත්තරාදිසා.

109. යා ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං,
ජාති ජාති පුනප්පුනං;
සාමිකං අපචායෙයා,
ඉන්දංව පාරිචාරිකා.

110. යො ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං,
ජාති ජාති පුනප්පුනං;
පරදානං විවජ්ජෙයා,
ධොතපාදොව කද්දමං.

111. අතික්කන්ත වයො පොසො,
ආනෙති තිම්බරුත්තනිං;
තස්සා ඉස්සා අසද්ධාති,
තං පරාභවතො මුඛං.

ඉත්ථිකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

6. රාජකණ්ඩො

112. එකයාමං සයෙ රාජා,
ද්වියාමඤ්ඤෙව පණ්ඩිතො;
ඝරාවාසො තියාමංව,
චතුයාමං තු යාචකො.

113. ධනවා සුතවා රාජා,
නදී වෙජ්ජො චිමෙපඤ්ච;
යත්ථ දෙසෙ න විජ්ජන්ති,
න තත්ථ දිවසං වසෙ.

114. යස්මිං පදෙසෙ න මානො,
න පෙමං නච බන්ධවා;
නච විජ්ජාගමො කොචි,
න තත්ථ දිවසං වසෙ.

115. අපුත්තකං ඝරං සුඤ්ඤං,
රට්ඨං සුඤ්ඤං අරාජකං;
අ සිප්පස්ස මුඛං සුඤ්ඤං,
සබ්බ සුඤ්ඤං දලිද්දකා.

116. ධනමිච්ඡෙය්‍ය වාණිජ්ජො,
විජ්ජමිච්ඡෙ භජෙසුතං;
පුත්තමිච්ඡෙ තරුණිත්ථිං,
රාජාමච්චං වසං ගමෙ.

117. නට්ඨොයති අසන්තුට්ඨො,
සන්තුට්ඨො ච මහීපති;
ලජ්ජා ච ගණිකා නට්ඨා,
නිල්ලජ්ජා කුලධීතිකා.

118. පක්ඛීනං බලමාකාසො,
මච්ඡානමුදකං බලං;
දුබ්බලස්ස බලං රාජා,
කුමාරානං රුදං බලං.

119. ඛමා ජාගරියුට්ඨානං,
සංවිභාගො දයික්ඛණා;
නායකස්ස ගුණා එතෙ,
ඉච්ඡිතබ්බා සතං ගුණා.

120. සකිං වදන්ති රාජානො,
සකිං සමණබ්‍රාහ්මණා;
සකිං සප්පුරිසා ලොකෙ,
එස ධම්මො සනන්තනො.

121. අලසො ගිහී කාමභොගී න සාධු,
අසඤ්ඤතො පබ්බජිතො න සාධු;
රාජා අනිසම්මකාරී න සාධු,
පණ්ඩිතො කොධනො තංපි න සාධු.

122. බහවො යත්ථ නෙත්තාරො,
සබ්බෙ පණ්ඩිතමානිනො;
සබ්බෙ මහත්තමිච්ඡන්ති,
තෙසං කම්මං විනස්සති.

123. ආයං ඛයං සයං ජඤ්ඤා,
රාජා සයං කතාකතං;
නිග්ගහෙ නිග්ගහෙතබ්බං,
පග්ගහෙ පග්ගහාරහං.

124. පිට්ඨීතොක්කං නිසෙවෙය්‍ය,

කුච්ඡිනාව හුතාසනං;
සාමිකං සබ්බභාගෙන,
පරලොකං අමොහවා.

125. අග්ගි ආපො ඉත්ථිමූළ්හො,
සප්පො රාජ-කුලානිච;
අපයන්තෙන ගන්තබ්බා,
අච්චෙක-පාණහාරකා.

126. පදුට්ඨ-භරිය-සංවාසො,
පදුට්ඨ චිත්ත දාසකො;
ස-සප්පෙ ච ඝරෙ වාසො,
මච්චු එව න සංසයො.

127. මූළ්හ සිස්සො පදෙසෙන,
කුනාරී භරණෙන ච;
අසතා සම්පයොගෙන,
පණ්ඩිතොප්පවසීදති.

128. මාතා පුත්තකරං පාපං,
සිස්සපාපං ගුරුකතා;
රාජා රට්ඨකරං පාපං,
රාජපාපං පුරොහිතො.

129. අකොධෙන ජිනෙ කොධං,
අසාධුං සාධුනා ජිනෙ;
ජිනෙ මච්ඡරිං දානෙන,
සච්චෙනාලීකවාදිනං;

130. අදන්තං දමනං දානං,
දානං සබ්බත්ථ සාධකං;
දානෙන පිය වාචාය,
උන්නමන්ති නමන්ති ච;

131. දානං සිනෙහභෙසජ්ජං,
මච්ඡෙරං දොසනොසධං;
දානං යසස්සී භෙසජ්ජං,
මච්ඡෙරං කපණොසධං.

132. බහූනමප්පසාරානං,
සාමග්ගියා ජයං ජයෙ;
තිණෙහි වත්තතෙ යොත්තං,
තෙන නාගොපි බජ්ඣතෙ.

133. සහායො අසමත්ථොපි,
තෙජසා කිංකරිස්සති;
නිවාතෙ ජලිතො අග්ගි,
සයමෙ වූපසම්පති.

134. න රඤ්ඤා සමකං භුඤ්ජෙ,
කාමභොගං කුදාචනං;
ආකප්පං රස භුත්තිංවා,
මාලා ගන්ධ විලෙපනං;
වත්ථං සබ්බඅලඞ්කාරං,
න රඤ්ඤා සදිසං කරෙ.

135. න මෙ රාජා සඛා හොති,
න රාජා හොති මෙථුනො;
එසො සාමිකො මය්හන්ති,
චිත්තෙ නිට්ඨං සුථාපයෙ.

136. නාතිදූරෙ භජෙ රඤ්ඤො,
නාච්චාසන්නොපවාතකෙ;
උජුකෙ නාතිනින්නෙ ච,

න භජෙ උච්චමාසනෙ.
ඡදොසෙ වජ්ජෙ සෙවකො,
තිට්ඨෙ අග්ගිංව සංයතො.

137. ගුණී සබ්බඤ්ඤු තුල්‍යොපි,
නසොභති අනිස්සයො;
අනග්ඝමොපි මණිසෙට්ඨො,
හෙමං නිස්සාය සොභති.

රාජකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

7. පකිණ්ණකකණ්ඩො

138. ඉත්ථීමිස්සෙ කුතොසීලං,
මංස භක්ඛෙ කුතොදයා;
සුරා පානෙ කුතොසච්චං,
මහාලොභෙ කුතොහිරී;
මහාතන්දෙ කුතොසිප්පං,
මහා කොධෙ කුතොධනං.

139. සුරා යොගො විකාලො ච,
සමජ්ජ චරණාලසං;
කිඩ්ඩාධුත්තො පාපමිත්තො,
භොගනාසමුඛා ඉමෙ.

140. දිවා නාදික්ඛා වත්තබ්බං,
රත්තො නාවචනෙන ච;
සඤ්චරෙය්‍ය භයා භීතො,
වනෙ වනචරී යථා.

141. ජීවන්තාපි මතාපඤ්ච,
බ්‍යාසෙන පරිකිත්තිතා;
දුක්ඛිතො බ්‍යාධිතොමූළ්හො,
ඉණවා නිත්‍යසෙවකො.

142. අනාගතං භයං දිස්වා,
දූරතො පරිවජ්ජයෙ;
ආගතඤ්ච භයං දිස්වා,
අ භීතො හොති පණ්ඩිතො.

143. නිද්දාලුකො පමත්තොච,
සුඛත්තො රොගවාලසො;
මහිච්ඡො කම්මාරාමොච,
සත්තෙ තෙ සත්ථවජ්ජිතා.

144. දුග්ගතං ගච්ඡ හෙ ලාභ,
ලාභී ලාභෙන පූරති;
ථලෙ පවස්ස පජ්ජුන්න,
සින්ධු ආපෙන පූරති;
නත්ථීදං කම්මප්පධානකං.

145. න හි කොචි කතෙ කිච්චෙ,
කත්තාරං සමුපෙක්ඛතෙ;
තස්මා සබ්බානි කිච්චානි,
සාව සෙසෙන කාරයෙ.

146. තූලං සල්ලහුකං ලොකෙ,
තතො චාපල්ල-ජාතිකො;
තතො වුඩ්ඪ මනොවාදො,
පමත්තො බුද්ධසාසනෙ.

147. පාසාණඡත්තං ගරුකං,
තතො දෙවානචික්ඛණං;
තතො වුඩ්ඪානමොවාදො,
තතො බුද්ධස්ස සාසනං.

148. කායස්ස දක්ඛිණ හත්ථො,
දොසො එත්ථ කනිට්ඨකො;
කණ්ණ සානාන-මක්ඛීනං,
වාමො තු පාද-පාසකො.

149. තම්බූලස්ස මජ්ඣ පත්තෙ,
කුවෙරො රක්ඛතී සදා;
මූලම්හි රක්ඛති යක්ඛො,

අග්ගම්හි කාලකණ්ණිකා;
තානි භුඤ්ජෙය්‍ය ජින්දිත්වා,
සිරී එවං පවඩ්ඪති.

150. සම්පුණ්ණරක්ඛො බ්‍රහ්මාව,
අච්චුරක්ඛො ච බිස්සණො;
තස්මා හි තෙ පූජයන්තු,
සදා මානෙන්ති තං නරං.

151. ගොණා හි සබ්බගිහීනං,
පොසකා භොගදායකා;
තස්මා හි මාතා පිතුව,
මානයෙ සක්කරෙය්‍ය ච.

152. යෙව ඛාදන්ති ගොමංසං,
මාතු මංසංව ඛාදරෙ;
මතෙසු තෙසු ගිජ්ඣානං,
දදෙ සොතෙ ච වාහයෙ.

153. ගුරුසිද්ධො සිප්පාරම්භො,
රවි සොක්‍රා ච මජ්ඣිමො;
න සිප්පො බුද්ධවන්දරො,
සොරී අඞ්ගාච මරණං.

154. අට්ඨමියං ගුරුං හන්ති,
සිස්සං හන්ති චතුද්දසිං;
සිප්පං හන්ති දස සිප්පං,
මාතාපිතා ච පුණ්ණමිං.

155. නාළිකං සත්ත නභුඤ්ජෙ,
න ලාබුං නවමං තථා;
ද්වාදස ප්‍රින්නංත්‍රිමිනං,
භුඤ්ජෙ සිප්පං විනස්සති.

156. එකං චජෙ කුලඅත්ථං,
ගාමස්සත්ථං කුචං චජෙ;
ගාම චජෙ ජනපදත්ථං,
අත්තත්ථං පථවිං චජෙ.

157. දෙසං ඔස්සජ්ජ ගච්ඡන්ති,
සීහො සප්පුරිසො ගජො;
තත්ථෙව නිධනං යන්ති,
කාකො කාපුරිසො මිගො.

158. යම්හි පදෙසෙ න මානො,
න පෙමං න ච බන්ධවා;
න ච විජ්ජාගාහො කොචි,
න තත්ථ වසනං කරෙ.

159. චරත්‍යොකෙන පාදෙන,
තිට්ඨත්‍යොකෙන පණ්ඩිතො;
අ නිසම්ම පරං ඨානං,
න පුබ්බමාලයං ජහෙ.

160. ධන ධඤ්ඤ පයොගෙසු,
තථා විජ්ජාගමෙසු ච;
දූතෙසු අපචාරෙසු,
චජ්ජා ලජ්ජා තදා භවෙ.

161. ද්වි ගුණො ථීනමාහාරො,
බුද්ධිචාපි චතුග්ගුණො;
ඡග්ගුණො හොති වායාමො,
කාමොත්වට්ඨ-ගුණො භවෙ.

162. පබ්බෙ පබ්බෙ කමෙනුච්ඡු,
විසෙසරසවාග්ගතො;
තථා සුමෙත්තිකො සාධු,
විපරීතොව දුජ්ජනො.

163. කස්සකො වාණිජො මච්චො,
සමණො සුත සීලවා;
තෙසු විපුල ජාතෙසු,
රට්ඨම්පි විපුලං සියා.

164. අසජ්ඣාය මලා මන්තා,
අනුට්ඨාන මලා ඝරා;
මලං වණ්ණස්ස කොසජ්ජං,
පමාදො රක්ඛතො මලං.

165. හීනානං ගච්ඡතෙ චිත්තං,
වීරානං සන්තකත්තනං;
වදන්ති ච හීනා ජනා,
පුබ්බ-කම්මප්පධානකා.

166. න වදන්ති චෙවංධීරා,
වායමිංසු සබ්බකම්මෙ;
න වෙ සිජ්ඣති තං කම්මං,
අ-ඵලං එව කො දොසො.

167. නීචං කුලං නිපඤ්ඤං වා,
නිරූපං නිබලං සමං;
ඉමං කාලං ජුත්තකාලං,
ධනමෙව විසෙසකං.

පකිණ්ණකකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

පණ්ඩිතො සුජනො කණ්ඩො,
දුජ්ජනො මිත්ත-ඉත්ථී ච;
රාජා පකිණ්ණකො චාති,
සත්ත-කණ්ඩ-විභූසිතං.

විසුද්ධා චාර-ථෙරෙන,
විසුද්ධාරාම-වාසිනා;
සබ්බ-කුලානමත්ථාය,
විසොධිතං පඨක්ඛයෙ.